

Acc No 6948

బైతన్య ప్రవంతి

సి ఎ తా స ం లు

2695/Ref

రా వె శ్మ
చోంకటరామారావు

స వ ప్ర మ రణలు
గోకినెపల్లి 507 158

ప్రధమ ముద్రణ

ప్ర.స. 1000

విజయదశమి

అక్టోబరు - 1977

Acc No 6548

6548

మొ 6 00

ప్రతులు

విశాలాంధ్ర

రబ్రిషంగ్ హౌస్

ఎలూరొడ్డు విజయవాక 2

ముద్రణ

శివనిర్మల ప్రొంటర్స్

గాంధీవాక్

ఖమ్మం 507 003

ప్రచురణ

నవప్రచురణలు

గోకిపల్లి [S o] 507 158

ఖమ్మం జిల్లా (ఆంధ్ర)

పెంజీట పెకలింమికి కెంజాయు ప్రసరించే
 మానవరా నవమందిర నిర్మాణానికి త న ఉత్సాహ ప్రోత్సా
 హం నందించడమే చైతన్య స్రవంతి ప్రధానోద్దేశ్యం
 శుభకామగు జగతి పురుచి మ్నా ప్రగతి ని ఉపలక్షించి
 తదభిముఖం జనమనమును తీర్చిదిద్దడమే ప మలక్ష్యం

క్ర-

ప్రతి అందచందాలు అమూల్యసంపదలు స్వా
 జనీనం కావాలనడంలో ఎలాంటి విప్రతిపత్తికి తావులేదు
 సామాజికపరం కాలేదు గను ప్రకృతి పయోజన రహిత
 మనే నైరాశ్యమే కూడనిది ప్రకృతిగా సందేశాన్ని ప్రతి
 మనిషికి వినిపించి వారిలో నిద్రాణమైయున్న శక్తియుక్తు
 లను జాగృత పుడమే చైతన్య స్రవంతి ద్యేయం

క్ర

==

ఈ ద్యేయానికి అద్దంపట్టగల భావనాపటిమ భాషా
 శక్తి రెండూ నాలోలేవు అయినా గుండెలోతుల్లో గుబు
 లొక్కుంటున్న అనుభవాలు అప్పుడప్పుడు బయటపడి అక్ష
 యాపం దాల్చుతూనే వుంటాయి వాటి ప్రతిరూపమే యీ
 చైతన్య స్రవంతి

==

ఈ చైతన్య స్రవంతిలోని శివుడు లోకానికి
 నూరం మంచుమసానువుల్లో ఉభయసంధ్యల తాండవ
 భేనామాత్రుడే కాదు మంచి ప్రతిరూపంగా మానవు
 మవస్సుల్లో ప్రకాశిస్తున్నవాడు చెడ్డనుచూచి కిని తన
 చిచ్ఛుంట నిప్పులెగజిమ్ము ప మగలవాడు వాడిగురించే
 యీ తప

మరం కం బం ధం రాజ్యం
 సాహస్యం అన్ని మాపునిరో మహాదేవని ప్రతిష్ఠించె
 సాధులు కవాలి కాలనా వాట ఉనికికి అర్హులైదు
 ఆ మహాయత్నానికి ఎమాఁడమైనా సహాయపడగలిగితే
 వైతన్య ప్రవంతి ఆయం ఫలించి ట్లే

ఈ సంపుటిలోని కవితలు ఆంధ్రప్రభ ఆంధ్రపత్రిక
 ప్రగతి విలాంధ్ర పత్రికలు ఆంధ్రయాత్రయో వివిధ
 కేంద్రములద్వారా పరిచయమైవే లయా పత్రికాధిపతు
 లకు రేడియో కేంద్రములవారి గ్రంథాధిపంద ములు

వివిధ విషయాలపై వెలువేరు సమయాలలో
 వ్రాయబడి ఈ వైతన్య ప్రవంతిలోని ఖండికలను
 లక్షలవారి గుర్తులందు భావప్రమానములించి కొన్నింటి
 కూర్పు లుండి ప్రతివర్షము మరలం కాలప్రమా
 న్ననుసరించి గూర్చబడి పరిచి

తమ రాష్ట్ర గీతావళిలో ప్రథమస్థా మిచ్చి గౌ
 రవిం జాగృతి పత్రికాధిపతులకు అభిలాంధ్ర మా
 పొటీల్లో ప్రధమబహుమతి గందజేయ కునాడ గు నాడ
 పోషించువారి ప్రత్యేకాధిపంద ములు

ఈ పుస్తకం వెలుగు చూడగలందులకు ఆర్థికంగా
 సహకరించి ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహస్య అకాడమి వారికి
 గౌరవనీయ క్యుదర్ని శ్రీ దేవులపల్లి రామానుజరావుగారికి
 ఇండియన్ బ్యాంక్ ఖమ్మం బ్రాంచి మేనేజరు సాహితీ బంధు
 పులు శ్రీ పై ప్రభాకరరావుగారికి వి యాం లి

ఋష్మం మండలం నుండి ఎగన కనితాగగన వీధుల్లో
మహోజ్వలంగా ప్రకాశిస్తున్న అంధ్రప్రదేశ్ ఆధార
కవివరణులు ఆత్మీయుల డా॥ దాశరథిగారికి

ఋష్మం ఋష్మ రచయితల సంఘాధ్యక్షులు శాశ్వత
లకాడమీ యులు హవరులు

శ్రీ కొలిపాక మధుసూదనరావుగారికి

బహుమతి ప్రణామంతులు శ్రీ కవిరాజమూర్తి గారికి

సంప్రదించి రచయితలు వాతై యులు

శ్రీ హీరానాథ్ మోరియాగారికి

మృదుమధుర హృదయలు

డా॥ రామకృష్ణ రాయంగారికి

స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు శ్రేయోభిలాషులు

శ్రీ పొడపాటి నారాయణగారికి

సాహిత్యమాషణ శ్రీ పుల్లారాధిపతి వెంకటేశ్వర్లుగారికి

విశుద్ధకులు రచయితలు మిత్రులు

శ్రీ కొముదిగారికి

ఋష్మం ఋష్మ సహకార శాఖాధికారులు శాశ్వత
ప్రయత్నకులు కవిమిత్రులు శ్రీ మహమ్మదలిగారికి

ప్రఖ్యాత సవలా రచయితలు

శ్రీ పాటడిగు వెంకటేశ్వరరావుగారికి

ప్రగతి సమితి ప్రయోక్త
శ్రీ అంజీ కేశవులుగారికి

నా క నావాల కళాకారులు అన్నపరెడిపల్లె
దేవస్థానం ఎక్స్ క్యుజివ్ ఆఫ్ రెండవ తారామరకానికి

సరక కవిమిత్రులు నావ్యాభూత
శ్రీ యత్రం విశ్వనాథం గుప్తాగారికి

ఖమ్మం లో రచయిల కవారి సంఘ కార్యదర్శి
మిత్రులు శ్రీ - డబ్ల్యు వెంకట అప్పారావుగారికి

ప్రముఖ లెక్కలకి అందింగా అచ్చువేసి ఇచ్చిన
మిత్రులు ఖమ్మం నివసిర్మిర్ ప్రండర్స్
శ్రీ యం రాఘవరెడిగారికి

ముఖవిద్ర కళాకారులు శ్రీ యం శంకర్ రావు (బాలి)
గారి హృదయ పూర్వకాభివంధనాలు

కావ్యగాలతో ప్రోత్సహిస్తూ ఉవాద్యయ
విద్వారి లోకానికి సమాదంపై ఉన్నాదియ నావాతీ
ప్రపంచానికి విషయ విజ్ఞులక పెద్దలందరికీ
హార్దికాభివంధనాలు

గౌరవ - పల్లి
20-10-1977

ఎచ్చతకు సమర్పిస్తూ—
రమయిల

ముక్తగీతి	6
అంబరాకా	8
అద్రాభిషేకం	15
అంబరచృట	17
నాస్వామి	18
ఉగ్రయాగం	19
గచ్ఛురిజగత్	21
ఎక్కడికి పయం	30
గవక్రంతి	27
ఓ మహాత్మా !	29
విశేష	31
జ్ఞానయో	36
కై మోడ్పు	40
నివేదన	42
వేడికోయి	43
జయగీతి	44
జేజేలు	46
అర్చన నీరాజనం	49
సంస్కృతి	52
భారతభానుడు	54
మహాపథికుడు	56
తొలకరి	58
ఎర్వార	60
పంటనరి	61
దీపావళి	63

కాండభా	65
పౌర్ణమి	66
కౌముది మహోత్సవం	67
మధుమామ	73
పైత్రంవరి	76
పంచమి	77
ఉత్తరంవరి	79
శాంతి సంపద	81
ఉగాది	83
లవాహనం	85
చన్నం	87
హృదీతి	88

అంజలి గంధుటీపడెద న

సాక్ష్యాభ్యాం దిన చిత్తచ్ఛ్రుతి

మంజు భావకాగుణ వి

మండిత రండి సమ్రాజ్ఞి

అంజలి గంధుటీపడెద న

శైల రాజ్యకావలసినది

రంజిత్రోక్తివాక్కి న

రంజిత్రోక్తివాక్కి న

ముక్తి గీతి

మూనవ మంగళ విధాన

మామక కవితా నిధాన

జాగృతావనీ కారణ

మహితాశయ పరిపూరణ

నవభారత జననీ !

నమో దివ్యధరణీ !

అలిర తటిచ్చెలాంచల

అలిరపూర్ణ భావాంచల

అలితకరకు సుమమాంచల

అలిలలిత రాట్యాంచల

నవభారత జననీ !

నమో దివ్యధరణీ

అక్షణ శిల్పగ్రణి

గాయకజన నాయకమణి

భ్రుకుటీనట కుంతారుణ

చ్చటోజ్జ్వలిత పటుధారిణి

నవభారత జననీ

నమో దివ్యధరణీ !

అఖిల సమరతాపహరణ

నిఖిల భువనశాంతివరణ

జీవచలన హేతురణ

సర్వప్రజారాగభరణ

నవభారత జనని

నమో దివ్యధరణీ

వేదవివాత సామగాన

ధ్వనితగీత మధురపాన

సుధాప్రసావ నివాతదాన

ప్రకృతిభాదీప్తమాన

నవభారత జనని

నమో దివ్యధరణీ

శివసుందరాకావ్యం!

అదిభిక్షు శంఖ

మూది పల్కి

ప్రళయ గాతాంగవము

ప్రారంభము

ఉమరుకస్వామి పద

గమనోద్ధృతము

యూయూయూనాదముల

శ్రావ్యమొప్పు

భృంగీశరాడి

పరగణనము

ధిమిధిమిద్ధియముల

దిక్కులదరెడి

పడినశ్వరదీర్ఘ

జటలునర్తిలు

శిలముపై సులగంగి

పరగలూగెడి

గలగలలలయరాళ

గతులుబల్కెడి

నగరోప జాబిల్లి

శౌగసుచిందెడి

శూలిగళమున ఫణులు

సొక్కియాడెడి వేళ

ఫాలరోవనుకర క

వాలనటనము వేళ

గిరికుహర తరులొకట

మురువుచూపన వేళ

నలరాట్ట ఆసంద

రిసరాట్ట అగు వేళ

కల్పనాన్విత కళా

శిల్పములు దొరకెనట

దక్షిణధ్వంసం

అక్షివిప్పన వేళ

నిటలాక్షు ప్రకటాగ్ని

చ్చటలుపెరిగిన వేళ

రుద్రభీమాతోప

రౌద్రముబికిర వేళ

శివశక్తి ఘోష

రవలువిమ్మిన వేళ

ఫణిఘోషణుని మనో

గుణముచెదరిన వేళ

ధూర్జటి జ్వలితాన

నోరితుండగు వేళ

పురుక తాలుపురేడు

కిసు బూనిన వేళ

క్రోధంలాభీల

ఘకుటే ముడివడ వేళ

కాత్యాయ ఎవర

గము మోగి వేళ

కాళికాయరాగ

స్వయంతిస వేళ

రక్తిహ్వలిత

శక్తి కదలిన వేళ

ఎవవావ్యక్తియల్

పరిథవిల్లడి వేళ

ఖంబుర శుభూరి

గణము పడిపెడి వేళ

హరిహర యని పటల

మిడుగు పదిప వేళ

శంకరుడు శాస్త్రవ

భయంకరుండగు వేళ

త్రిపురి ఏహమ్మకై

శంభు మూని వేళ

అంధకాసుర వైరి

వారము దాచ్చి వేళ

విరూపాక్షుడు కినిస

వైరి దాకిన వేళ

శ్రీహరుడు మదిగనలి
 సంహారుడగు వేళ
 మాహేశ్వరుం డలిగి
 మరుని గూర్చి వేళ
 భక్తంగధుడని
 భరిముదింపెడి వేళ
 కాలధైరవప్రళయ
 గోరు మొరనెట్లు ।

ఆర్య అభియముద్ర
 లంది నిలిచిన వేళ
 శైలజ కళావిభవ
 సందీప్తయగు వేళ
 వంచం దృగంపలము
 మించి వెలిగెడి వేళ
 కలకంఠి కమనీయ
 గా మొలికెడి వేళ
 లఘుమధ్య మాకంఠ
 తావలోకన వేళ
 మొలనూలు గజ్జియల
 కలరుతము విను వేళ
 హైమవతీ నూపు
 రారవ యృతి వేళ

లలితపద విన్యాస

విలసనము గను వేళ

గిరికన్య లాస్యాన

హరుని గొల్చిన వేళ

బాచేందు ధరుదు నగ

దాలవకుడగు వేళ

ధర్మము ప్రయసఖుడు

జయవాధువగు వేళ

పర్వతేశ్వరి తలయి

పాణిగ్రహణ వేళ

చెక్కిటను యద్రాణి

చుక్కదాల్చి వేళ

శార్వాణి చంద్రముల

పారాణిగు వేళ

నర్వమంగళ శివుని

సామేసుయగు వేళ

గిరిరాజుపై భవృష

సురనుతు గు వేళ

లోలాక్షి కనుసన్న

లోజిక్కుకొను వేళ

కవగూడి దంపతు

కలయిపందెడి వేళ

మధుర భావావేళ

సుధలునిండి వేళ

శృంగారనీల వే

భంగిమల విరిసెరట

కాలకాయడు విశమ

క్రొన్ నిలివిక వేళ

శమవర్తికై మోడ్చి

శయ్య గొల్చిక వేళ

సర్వతీంద్రభయ

సాలకుం గు వే

హాదేవుడు భక్త

మందాసు గు వే

అపరాధిపుడు రాధ

హృదివసంచెడ్లు వేళ

పాపవతమును బొద్దు

పరముజేసెక వేళ

శ్రీమందుడార్తి జన

శ్రీకరుంగు వేళ

జగతిలో నవప్రగతి

జనియించుచుండెరట !

అనాటి శివలీల

లవని గనులంపవే ?

నయని డుర్మోహక్రితు

ధరిములకు వెలగింది

వాలాజి టుబాహు

ఎలము అలవంచెనా

కలకై లముల బిండి

గొట్ట కూలాగ్రమ్ము

యొక్క చెయిబమ్మలను

లొలగిం శేపదా ?

మనిషి మనుసుర వి ము

గని వెలపు గిటలుకొని

ఎ లుడిగి ఎనవన్న

కనవు మెనవగ జనెన ?

అయి మొగములసామి

భీయవై దాగొనెన ?

యద్రయ్య భవదుగ్ర

రొద్రమ్ము చూపంచు ?

వీరభద్రుల వేల

వెలయింపు మిలనింపు

సర్వంసహా వ్యాప్త

దుర్వార గర్వాంధ

కలుష పరిహారివై

ఘన సత్యరూపవై

శివ సుందరాకార

జీవనము సృష్టించు

8-12 1961

594.8131
UEN

Ac No 6948

రుద్రాభిషేకం

పటుతర భూ కుటీ
ని ర్భోగ సంఘా
సంతారుణస్పటా
గుంఘత జ్వలితాగ్ని
కాలా కాలాభీల

క్రోధచైరవమూర్తి :
కంఠ మాలాంఘ
కాపాల ముక్తరా
చండ చంటొద్ధోష
భండ నార్భటమామి
రోమోద్గ మాంచిత
రోష భీషణ స్ఫూర్తి :

ఫణిఫణోద్ధగధగిత
భయద దంష్ట్రమూల
రుధిర ధరాపూర
రుద్రగణ పరివేష్ట :
గళగరళ నిక్షిప్త
కాల భీమాకార :

ఉగ్ర భావోన్మత్త
ఉన్మీల నాసాగ్ర
దురిత కిల్బిషగ్రీవ
పరిహార మాహాగ్ర
చిద్రచిద్ర చేచిది
ముద్రావలంబకా

పేయమున శక్తి
ఎక్కడిల్లగ రమ్మ
అన్యాయ పటలముల
నాహుతిన్ గొనిపొమ్ము
అరివగ్గ శీర్షోద్ధ
మోతాల శ్శరభ
జయ జయ మన్నిలింప
జయ గౌరి పర్యంక

జయ జయ మహాదేవ
జయలోక సంచాల
జయ జయ మహాశూల
జయ భద్రకాళా !

సంవర్తన చ్చట

ఏది జ్వాలాభీల తూలి
క్రొయనెత్తుని రుక్మ కీర్తిక
కాలధైర్యవ భయదశాంత
ఎలయికాలధ్వనిత రమ్య
చండభాను ప్రచండధూమ
కలుష కంఠవిమంఠ వండిర

ఎది

ఎదీ

దిగ్భాండవ దివాసరూపం
తుంగజలధి రంగ గిరిం
య్యుర్మీత మోషకలనా
జాయమాన మహాగ్రపాతం
భీమ వాతోద్ధూత సంభవ
భిదురఘాత విహారవ్రాతం

ఏది

ఎదీ

జగతిదానవ స్వార్థశక్తుల
నగ్న తాండవ నృత్యశుభ
రుధిరదాహప్రలోభమిత్తత
వదలజేయు కరాళకాహళ
ధ్వనమున కెరలెత్తి పొంగిన
దళితజాతి విముక్త వావాని

ఎది

ఎదీ

నా స్వామి

నింగిని నీలిమమ్మింగి బల్లని
పాల వెన్నెలలీను జాబిలి
వూలసారులు పురికికొని చా
ఎదిను నింతిరొయి స్వామి

నిండుపున్నమి రెనిగ్గొని
నింగిరంటగ పొంగులెత్తే
పాలకడలిని పసదగమ్మల
కన్నులారగ గంటిస్వామి :

ఒక్కడా యరవిందమిత్రుడు
చెక్కిలంటగ చేరనకను
లంతంతకు అంగి క్రోధ ని
దామ తీవ్రత దాల్చె స్వామి

మధురమంజుల సుధాపేళల
కథలతో నాహృదియమందున
రాగ జలనిధులావవాంపగ
హేతువుని ఎంతుస్వామి

ఉ గ్ర యా గం

ఏయ్ రుద్రా

కాల త్రోజ్వలిత - ఎద్దా !

ఎయ్ రుద్రా

శ్రవ్య శంఖారావ భీకర

ఫాలనెత్ర కపాలికాధర !

పటహడిమయిక భయదసంచయ

భుజగమండిత భూరిశూలా !

ధరణీమారిక సురద్విషకృత

అణురణోద్ధత వ్రణభిషగ్వర

దుర్జనోద్ధత బర్హీకృత

— శవికహత పాదముద్రా !

క్షుద్రమానవ రౌద్రవిస్తృత

కర్దమాతప కాలకంధర

శోకదుర్భర మూకబాధిత

లోకభద్రవనాక పాణి !

చై ల య ప్ర వ ం తి

ఋభజ్యోతాన్ని సుగతిశాంతుల
నడల మా మనుగడల దీర్చర
సుప్త మానవ దీప్తికై పటు
శక్తి గూర్చర శంకరా భవ !

ఎయ్ రుద్రా
కాల నేత్రోజ్జ్వలిత ఎద్దా
ఎయ్ రుద్రా !

గచ్చ తీతిజగత్

దొడి పురావిభవమ్ము
లెదగొ గచ్చప్పొ గు
అటుల అటార్
పరివలతార్ణవము

ఇట శౌర్య పెన్నిధుల్
వీరతాండవమాడ
పరరాజ మూర్ధముల్
ఒరిగి పెలన్ద్రాలె

ఇది శాస్త్ర భవో —
ద్విదిత మణిమేఖలము
రచిత శిల్పనెక
రాజిత విహారమ్ము

ఇటకావ్య ధారలే
ఎగసి సొగసుల మిగిలి
జిజ్ఞాసువుల మనో
విజ్ఞతను తరచినవి

ఇది ధాన్యములరాసు
 లెత్తియోడల బనిచి
 అన్నపూర్ణగ ఖ్యాతి
 నందిన ధరాతలము

ఇట రత్నవయములే
 వీధులందు జూడ
 ననుపట్టి కనుకుట్టు
 కలుగజేసెను మిగుల

ఇది సత్వభావ దీ
 నిధుల కనుసన్నలన్
 సకల సౌభాగ్యాల
 సంపుటికరణమ్ము

ఇటశీల సంఘాత
 పటుసత్య యోగార్థ
 నిక షోఫలమ్ముకై
 నివ్వటిల్లిరి జనులు

ఇది చిత్తచాపల్య
 వివలులౌ పాలకుల
 మతిహీనమున దాన్య
 మగ్నయై నవసనది

ఇట ప్రజాసంరంభ
 వీచీహతాశులై
 సామ్రాజ్య ఎందముల్
 సాగిపోయిరి వెసను

ఇది నెడు సంక్షీర్ణ
 పదవీజ్వరాగ్రస్త
 కులవర్గ విచ్ఛిన్న
 కులిశాభి ఘాతమ్ము

ఇట త్యాగ నిరతురై
 కటిబద్ధురై నిలచి
 భావి తరముల యశో
 భాగ్యముల దీర్చవరై

ఇది ఆత్మశోధనల
 కిరవైన సమయమ్ము
 చెలరేగు కలుషాల
 తొలగించు కొనవలయు

ఇట యౌవనోద్భూతి
 నిటలాఱు లుదియించి
 కుటిలాంధకారావ
 గుంరనము జీల్చవరై

ఇది భరత నరనారి
 ఈస్సతోద్దేశము
 సకలోద్వ శుభగాఁచి
 సందేశమూలము

ఇది రొక్కల శ్లో
 వాతవచోమాధుర్య
 సంపుల్ల నవరాగ
 సంస్కృతుల్ జనియించు

ఎక్కడికీ పయనం?

దిగ దిము టివనో

దీప్త మ్రింగి యులు

ముసుు కొని యులులగు

మెనవి గ్రుచ్చేచ్చె

చిరుప్రాయముల మనో

హర దృశ్యము చెదిరి

గురుర నిరుద్యోగ

పరిపా మొదవినది

నైరాశ్య హేళా వి

నోదాల క్రీడలను

విపరీత కాముకో

ద్విపరియాప్తము దోచె

నాగరక భావనా

నగ్నతాండవకేళి

వలువలూడ్చిన చిత్ర

వై విధ్యముల వెలసె

మానవత్వము రక్త
 మసృణమున దోగి
 మైనలది చెల్వార
 మత్రిభమణములు గలిగె

స్వేచ్ఛామనీషితా
 సుధూరమె చెదరి
 శాంత కల్హారమ
 ధ్వాంతమున బడినల్గె

గోళాలతో చెలిమి
 మెళివించిన నరుడు
 ఘాగోళమున కరుణ
 పూర్ణాహుతిని గొనియె

నవక్రాంతి

శ్రీకాంత కిరణాలు

నిఖిల ఎంజ్ఞకి శాంతి

తొరణానై సమత

కొరణానై వెలయు

శ్రీ కనుల ప్రేమస

నిర్మరులు పెల్లుబిడి

మరుఘాములే పండ్ల

మాగాణులై తీయ

నీపదన్యాసాల

నిర్వక్త విక్రమో

ద్గతిలోన దావత

హలభాగ్యయైపోవు

నీదు దరహాసాల

చేదార వల్లరులు

మానవత్వపు మహా

మంగళ పతాకం

నీరాకతో ప్రజల
 నైరాశ్యములు డల్లి
 గవనవోక్తృషమై
 నవజగతి ప్రభవించు

విరియుమా ! విరియుమా
 వివిధీధి నవకాంతి
 సంక్రాంతి శుభకాంతి
 జన వృద్ధయ విక్రాంతి

ఓ మహాత్మా!

నా దేశాన్ని

పతనోఽముఖం నుండి

ఎరఘాగోయి

జివితాన్నుండి

ఉదిరించు

ఓ మహాత్మా

ఉద్ధరించు !

బాహ్య శక్తుల

బరువున్ని ఎత్తించి

అంత స్వామ్యార్హి

ఆరాధించే పటిమ

ప్రసాదించు

ఓ మహాత్మా

ప్రసాదించు !

అల్ల కల్లోలాల్ని

అకాల వెల్లువల్ని

మనోయివనికల్లో

మండుతున్న విభేదాల్ని

నిరోధించు

ఓ మహాత్మా !

నిరోధించు

అనాథుల ఆర్తనాదాల్ని
 అక్రమ వ్యామోహాల్ని
 అంటరాని తనాల్ని
 అహంకారాల్ని
 పరిహరించు మహాత్మా !
 ఎరిహరించు

ఆవారాల పేరిట
 అనాచారాల్ని
 అనురాగపు వారధితో
 అధిగమించే నెర్పు
 కలిగించు
 ఓ మహాత్మా !
 కలిగించు !

అందాల సుమవనంగా
 ఆనందాల పరిమళంగా
 నవ్య భారతావని
 వర్ధిల్లాలని
 ఆశీర్వాదించు
 ఓ మహాత్మా !
 ఆశీర్వాదించు !

వినతి

సాంబశివా ? మహావిధి విషాదతమః పటరాంబురాశితో
లాంబరక్రీడలన్ దవిలితాల్యము వీడగలేని యజ్ఞులన్
దాభిః మూలకందమగు తావులప్రోవుల ప్రేవగుండి నీ
శాంబు శాంకరీ వివిధ శక్తులతో మరలింకవే వారా

నీదగు సృష్టజాలమును నెత్తుపేరుల ముంచజూచు నీ
మాదకతా విమత్తులను మౌనముతో గమనింతువా ప్రసూ !
పాదవిఘట్టనన్ విగతప్రాణులజేయుచు లోరక్షికై
క్రోధ దవానలోజ్వలించు ఘూర్ణితచేత్రము విప్పుమో హరా !

భద్రవిఘాత రౌద్రతర బాహరశక్తుల జ్వంభణమ్మునన్
చిద్రవిచిద్రమై జగతి జీర్ణకృశాహతశేషమయ్యెడిన్
రుద్ర ! భయంకరా ! ప్రళయరూప మహోజ్వల కాలకెత్తుడా !
క్షుద్రవిహీనభావ పరిశుద్ధముగా మహాదిద్దురే హరా !

లేవిట నితిచారిములు చెక్కి ము మానవసంఘమందు న
 స్నేహిధిని న బెత్తనము నెర్పన నుదెడి లక్ష్యమొక్కటే
 స్థావరమై యనంత పరితాపము గూర్చెడి గుండెలోతులన్
 కావగరాగదే పెనువికారపు బెంపులద్రుంపుచున్ హరా ।

మెత్తని పల్కులందు సుతిమెత్తని కత్తులదాచి నేర్పునన్
 యొత్తిడిలేనిమ్మామిది యొక్కని నెన్నికచేయుడంచు మా
 కుత్తుకమీదకొక్కి తమ గ్రూపు కు ఎచ్చముగట్టి దేశమున్
 గుత్తుకుగొన్నయల్లచను కూచునినెత్తికొంచరా : హరా :

ఎదుగడేని లేని ధరణీలవాలన కూలిపోవగా
 వేడుక జేసినాము పెనుపీడలరక్కన జాడలేని బల్
 పోడిమిదారులన్ బ్రతుకుపోకటిపొంగు లెలార్చునంచు నా
 రూఢిగ నమ్మినాము శివరూపగుణాకర శ్రీకరా హరా :

గోతులుద్రవ్యచుండిరరుగో కులపాంతులై వికారపు-
 న్నైతలు జీవనాడులతి నేర్చున కేలబిగించి దేశవి
 భ్యాతి కళంకమార్గము లభాతములై జనరాజ్యపాలనో
 ద్యోతములో విపద్వికట ధోరణిజ్ఞంభణమొందగా హరా ।

ఒక్కరి యున్నతిన్ గనియు నోర్చగరేని యసూయబారికిన్
జిక్కియు దుఃఖభారమున చిందులుద్రొక్కుచు నాగ్రహంబు వే
గ్రక్కెడివారికిన్ తగిన గమ్యపథముల గాంచుట ట్టి పెం
పెక్కరిజేయరా సరగ వేల్పుదొరా త్రిపురాంతకా హరా !

ఈసున పల్లవింపి చిగురించు సహంక్రిత దోషమాసో
ల్లాస విభూతులన్ బెనగి రాశికివానికి బ్రాకణాలకన్
మోసపు వాగురన్ దవిలి యిందుగతిన్ దలపోయ రేయున్
గాని జె దువారలను గావగ దిక్కిటవెగా హరా !

కొందరు సర్వసంపదల కోశములై వెలుగొందు చుండగా
గొందరు లేమిపాలపడి కుండుచు కర్కశజీవాధ్వరం
బందున జిక్కివ్రేలుచును పైకొనుబాధల రక్తగాధలన్
డెందము ప్రీతిపోవ గనుచేలర చంద్రకళాధరా ! వారా

రేపటిముద్దకోసమయి రెక్కలుముక్కలు జేసుకొన్నబో
దోపడిమూక తంత్రమున దొంగిలిచల్లగ మ్రింగివేయగా
కోపభరములైన కనుగొల్కుల నిప్పులు రాలుచుండగా
మాపటిసంజలో మతులుమందెడి వైనమదేలరా ! హరా !

ఇక్కడి తంత్రజాలముల కెక్క భీతిలి నక్కియుంటివో ?
 ఎక్కడనుంటివో ? జగమునేగతిదీర్చగ బూనుకొంటివో ?
 మక్కువనిన్నుగొల్చు నభిమానులవేదన గాంచకుంటివో ?
 నిక్కపువేల్పు వీవనుచునెంచిన నెమిఫలంబురా హరా

చిత్తము వ్యాకులాన్విత విశిష్టము శిష్టమునై విశ్రంఖలా
 యత్తము జేయుచున్నయది యౌగ శాంపశిక్తతమ్మునన్
 మత్తున దోగుచున్నయది మౌనిశాం విశ్చిమౌళి వే
 యుత్తలపాటుడల్చి లగుయన్నతిగుంపుగి రమ్మరా హరా

అని యగ్నితాప జనితాదృశాకోశ భరమ్మలన్ సదా
 బారమనై మానసము పజ్జలదివ్య సుధామధూక్తి వా
 ధారల గ్రుమ్మరించియు సుదారదయాసముదాయ కోటితో
 వారణ జేయవేర మునివందిత జీవకృపాకరా హరా

చిత్తము బమ్మి యీశ్రజల రాజ్యముకై ఎల్లల్పి మత్త
 శ్చక్తిని ధావోన నవశాంతిని వార్చి లంచ విచ్చుమా
 భిత్తుని దేశమాల ఎద ద్దములందునిల్పి యే పురా
 ముక్తి దేవురించెదిను — ముచ్చటదీరగ దెచ్చుమో హరా !

వాయక శ్రామికావళికి బట్టినదుర్దశ బాయజేయగా
నాయువు ధారవోసతి వినముడనై తపమాచరించితిన్
కాయము డస్సనన్ జనవికాసమై ధ్యేయముగా పుసర్నివ
శ్రీయెసలారు సత్కృషివిశేషముకై ధృతినిమ్మరా ! హరా !

ఈ నటనాలయంబున నటింపగ నేడికచేవరేదు నా
ప్రాణముమీదుకట్టి వభావసమాశ్రయరీతులన్నిట
ధ్యానము నిల్పిచేసిన ప్రయత్నములన్నియు లిప్తమాత్రలో
వానిక దప్పుచున్నయవి పూర్వవిశేషులంబువే హరా !

నీ నయనాంచలాల ప్రవహించెడు నిశ్చలరాంతిలోన యే
జ్ఞానము విస్తరించును దిశాంతములన్నిట తాం వించు నా
లోనరివాంచిమించు రసలోకములన్నియు ఎవెకవె యో
మానితభక్తపాల ! నిగమాగమలాల ! పరాత్పరా ! హరా !

మంగళశాసనమ్మున నమంగళజాలముబారద్రోలగన్
మంగళగౌరిగూడి యిటమాహృదయాతరమందు నుండుమో
యంగజగర్వభంగి ! రిపుహంతక ! సాధుజనాంతరంగ ! ని
ర్గుంగ ! భూంతభావవిభ ! శాంతిమహోదయ ధాస్కరా హరా !

జ్ఞాన యోగి

శ్రీ మధురార్ద్రగీతముల జిప్పలునిస్తులగోస్తనీ రుచుల్
రామపదారవింద రుచిర్ఘావభక్తి వ్రధావిభూతికిన్
దామములై విశాలజనతానుతయోగము నందుకొన్న భా
వ్యమలమూర్తి దాశరథి కావ్యప్రణేతకు కేలుమోడ్చెదన్

వావపులూరు రాగము లవారిగగుప్ప హృదంతరాలలొ
రాచవ్రణములై సలుపు రక్కసికోర్కెల మూలతత్త్వమున్
పీచమడంచి దివ్యగుణప్రేరణదీప్తులు విస్తరిల్లగా
యోచనఁజెననట్టి రసయోగ గుణాకరుబ్రస్తుతించెదన్

రాముని నేవలోవిధి విరాఘములేని మహాగుభూతితో
మామక మానసాంబుధిని మైవరసంచు సుధామయోగిన్
కోమల శబ్దజాలమున క్రొవ్విరితేనియయారు ఎద్దెమున్
నీమముతో రచించిన పుస్తకమిది గొప్పవిద్య నొందన్

ఈ విపరీతమేమి యిటురెవ్వరుజెప్పిరి రాచవిత్తమున్
 దేవుని భోగభాగ్యములు దీర్చిగ నెగితి పెచ్చబెట్టితో
 ఆవలగల్గు కష్టముల ఎంలములన్నది నూహయిచో
 కావ నిచ్చువారి అధికారము నెరవేర్చుకొంటిచో

శ్వామల వర్ణ దేహునకు చక్కని కెంపుల తారహారముల్
 రాముని నీడయైమెలగు లక్ష్మణమూర్తికి పైడిహారముల్
 భూమిజముద్దుదీర సరిముక్కెర పచ్చలహారముల్ పం
 థాముని నమ్మియిచ్చి సులతానులభైదుర స్రుక్కినావుగా ।

నీ శక్తిలంబు రామరిమణీయ పదంబుల గ్రుమ్మరించి పే
 రాల మూలమట్టముగరాలిచి నిశ్చలభక్తిధావమే
 జానయించునమ్మి పలువాములనెరి మొక్కబోలెనె
 జెనన పూజలే నిను విశిష్టమనీషగ జాటుమందెరా !

రెయికిరేయి నీఋణము రెక్కలగట్టుకు వారిసట్టులా
 సాయబు బొంకసాన జమజర్గిన మూరవాశ్యమెట్టదో
 న్యాయముసాయమో ? మనసుకందగరాని మరే స్రుధావమో ?
 మాయురే ! నీదుభక్తి పెనుమాశ్శునై తము బంటుజేసెరా ?

కోవెలగట్టినావు సరిగోపురమున్ నిలబెట్టినావు యే
త్రోపలులేని భద్రగిరి తోరపుతీర్థముగా రచించి నీ
పావగ భావనాగరిమ భక్తినిగానము జెసినావహా !
దేవుని పూజలోమునిగి దివ్యతనందితి రామదాస వై :

ఈ జగమా గుంబ పలికించితి కమ్మనిపాటలందునన్
రాజరక్తిన్ నీయు రఘురాముని ప్రేమఫలమ్ముగోరి నీ
రాజమెత్తిరావు విపులంబుగ కై తలవెల్లువన్ శర
ద్రాక్షిత చంద్రకాంతియమృతంబు నిలాఱలి నిండిపోవగ

ఎ యుగమందు ఎందుల నింపుగరాముని కిచ్చినావా ? నే
డాయుగమందె మేము పలురక్కులదై వము కన్నుగప్పయే
మాయనుగుప్పయైన బహుమానములన్నిటి చప్పరించి గో
మాయులమించినాము జగమ దున మానితభక్తశేఖరా !

పాపభయంబున్న పొరపాటున సత్యమ ల్కమన్న మా
గోసగ వృత్తులెన్ని నెరికూరత పోలికలేదున్న యీ
తాపముతీరదన్న దనదాహపురీతులు మారవన్న యే
శాపము హేతువన్న మన సంస్కృతి వక్రతజెందగా ఋషి !

దాన నిదానముల్ వెగటు దండనభీతిహుళక్కి నవ్యతన్
 గానని చేతముల్ మతులుకాతరదృష్ట వికారిముల్ సదా
 మానవజాతి వేదరలు మాచెడి నిర్మల సత్యమార్గముల్
 జ్ఞాన ప్రపూతమై వెలుగి నాందినిబల్కుము యోగిపుంగవా ?

తాతలనాటి నాగరికతా చరితా ప్రతిభావిశేషముల్
 పాతరద్రవ్యి రాసులను బండ్లకునెత్తి తెలుంగునాటో
 చేతర మెలుకొల్పి కృషిజేసినదిరుల నూత్నభావ హే
 లా తరళాంతరంగులను లెస్సగబ్రోచుత హే కవీశ్వరా

కై మో డ్వు

పల్కిన బల్కులొ నమర భారతి రూపము తొంగిచూడగా
తిల్కమువిద్ది తెన్నునతి తేముకొద్ది దీర్చి నట్లుగా
చిల్కిన నావసంగతుల నీవన మాధురుకొల్కు నట్లుగా
అల్కగొచ్చి కావ్యముల ఎంటలనూర్చితి తుమ్మలాన్యయా

పాతపురాణ భాగముల భద్రముగానిటు సంగ్రహించి వి
ఖ్యాతి దలిర్పకై అలని కొతుక మొప్పగ విష్ట్రవీగుచున్
నీతులజెప్పి లోకులను నిందయొనర్చెడి తెర్వుబోవరన్
మాతన భారతీయ రమణోజ్జ్వల కాంతుల రక్తిజూపితే

సాధు వర్జితగాంధీముని సత్యవచోనిధి నాత్మగాధలన్
కాగు జాతిసంపద కనారతమౌ రతనాల రాసులన్
గాదెలకెత్తినావు కవిగా ఋషిగా వెలయించి నావిలన్
వాదిములేదు నీకుసరివారలలోన గళాప్రహర్షు డా !

కోమల ధావనామృతపు కూలమురై రారాజ్యసీమకున్
భూమికిలై నదీల విహర్ణ మురొడిగూర్చి నిల్పగా
నమముదాల్చి ఎప్పడులనేకము పెల్వెన జేయుదున్న యో
ధీమణి సీతరామ విదేశికి కిదెరేయ మోడ్చెదన్

ఇంతకు నింతగాగ తెలుగెవరయో పెంపుదింపులందగన్
పంతుముబూని నిల్వమిల పల్కుచెందికి నింపుగూర్చగా—
శంతను ఎత్తువోరె నిజశాబ్ది భీష్మప్రతిజ్ఞ బూయమన్
వంతలు వైదొలంగి చగవర్ధిలు పూర్ణమనిషివై చీ !

నివేదన

సోదర రక్తధారలను చూచులుగై కొని మానవత్వమే
చెదని వక్రమృతములజేయచు తామసరూపధామలై
వేదన చెందువారికి నివేదనవెయగ సాధుత్త్వమున్
వాదొనరించి పెండినుపాయములన్ ఘటియింప లెమ్మురా

ఎండిగుండెలున్ కలుపునెమరచేని యపూర్వవాసనల్
గుండిన పాపకృత్యములు పౌరధనాహరణైక ఋదులున్
నిండిన కూనావములు నితిదొరింగిన భ్రాతృవైరిముల్
చెందుచు నిష్కళంకమయ జీవమున్ సృజియింపఁ ముమ్మరా

వాదుల పాదులంబెరికి వన్నెఘటించెడి మెటదామలన్
బోదెలువోస న్వేగాదిర ఛారివిఘాతుల సర్వసంపదల్
గాదెలు నింపబోలు నిగరపుశూరుల వారత్వమే
మాదిని మాసకాభ్యుదయ మార్గములొ మునుసాగిపోవరా !

చెతములోన లోకములు శ్రీరమై తనరారునంచు
చెతములోననమ్మి తగుష్టల శాతివాతము గూర్చునా
హేతువును రైరింగి సుఖవాచుల దీనుల గుండెచుంట లో
లొతు గదియిది సుకౌకమువర్ధిల దీక్షబూనరా

వేడికోలు

గోచులు ముంతలున్ మురికికుప్పలు బొంతలు చింకిచాపలున్
యాచనతోడి జీవనము యాలిమండల అలగోడులున్
తోవనికాపురంబు తొడలొక్కిడి గంపెలు ఎల్లబిడ్డలున్
మోచుటకంటె తానరిమున్నదె వేరెటయెంచి చూడగన్

కూడునుగుడ్డలేక నెదకోర్కెలు దీరెడిరీతి బిడ్డలన్
వేడు బెంచలేక నడివీధుల పాతొనరించి జాతిలో
నాడుల జీవసంపదలు నంజెడివారికి దోడునీడలై
గాడినిదప్పువారలను గాంచెగ గుండెలు బండలయ్యెడిన్

ఎల్లెలు పట్టణాలెచట బట్టనిరీతిగ పెర్గుచున్న యీ
ఎల్లలవాపలన్ బడులపేర్మినిజేర్చెగ చోటులేదులే
చల్లని నిడనై న తగుశాలలు నెయెడ గానరావుగా
ఎల్లలు దండ్రులారి నిజతార్కికబుద్ధిని జూపుడియెన్

పూటకు పూటకుం బెరిగిపోయెడు యీ నరజాతికెందునన్
చొటనలెడి ఘాతలిని జూడగభుక్తికె దారిలేదు మో
మోటముచేని సత్యమిది మాన్యులువేగమె యీప్రరూపమున్
దాటెడురీతులన్ వెదికి తద్దయు బాసటనిల్వగావలెన్

జ య గీ తి

లెమ్మలెమ్మ సత్వరమ్మ
సరితీయ యోధుడా
రమ్మరమ్మ ధర్మసమర
రింగమందు నిలువగా

అన్నదమ్మలందు కలత
లున్నచేటు మూడురా
విమత్యమన్న గొప్ప
ఆయుధమ్మ తెలియరా

మతముపేర తోటినదిని
కుతక నరుక తగదురా !
హితముగూర్చి లెనిమతము
విడచి మనుట మేలురా

కలము నెట పెనుభూతం
కోరలూడ బెరుకరా !
ప్రగతి మేలి చాటలరొ
అయన మొటె సుఖమురా !

జాతిరవమ్ము మించు
 ఘాతి యేమిగలదురా :
 ఇల్లు దిద్దుకొనుటలోన
 ప్రల్లదమ్ము వీడరా !

తల్లియొకతె భరతిమాత
 యుల్లమందు నిలుపరా :
 పొల్ల మాటలేల జయము
 కొల్లగొనుచు రెన్నరా

జే జే లు

దేశభక్తుని తెల్పు గీతులు
ఎక్కిమేరులు పుల్కరింపగి
జాతిహృదియపు లోతులందున
చిలికితివి నవవేతనమ్మును

అమరకవి ఓ అప్పారాయా
అందుకొనుమా వందనమ్మిదె !

జరులవాడు నుడుల లోగల
ముద్దుపల్కుల నుద్ధరించియు
మోదిమెసగగ ముత్తెములుగొని
గుచ్చి బాగుకు కూర్చితివిమేల్ ।

భావదాశ్యపు బంధనంబుల
చిక్కివడలిర చక్కదనముల
తెలుగు కన్నెల దీనవృత్తము
నొక్క చెవులకు నెక్కజేసితి ॥

నవనవోజ్జ్వల కవనరీతుల
సోయగంబులు చూడ నొల్లని
పండితుల పాషండి వాదము
ఖండి ఖంఠముగాగ చెండితి ॥

ప్రపాతక్రొత్తల భావసంపద
మేళవించెడి మూలమెరిగి
ఎలుకుసతి కను విందుగను
పసిడి జిలుగుల చాట దీర్చితి ॥

కొసరి తేనియలుచుల లెస్గుర
సంఘ సంస్కరణాభిలాషను
రంగరించిన భంగిమలతో
అణిముత్తెపు నాణెమొప్పగ
విత్తితివి సరిక్రొత్త కథలను ॥

జాతి పతనపు సరళిదెప్పెడి
కన్యశల్కపు కల్మషమ్మును
కడుగు నాటక కళను చూపితి
పాత్ర చిత్రణ పాటవమ్మున ॥

చైతన్య స్రవంతి

మతము మతముకు మధ్యవైరపు
మచ్చరమ్ములు నిచ్చగింపక
ఎల్లమతముల నుల్లసల్లెడు
నామెనా చాచెప్పతి ॥

శ్వార్థతత్త్వము దా గర్వము
హీనవిని వినిపించ మమరల
పెంచి వెలుగునునించి జగతిర
మంచి తగమున మింగిరాశవు

అమరకవి ఓ అప్పరాయా
అందుకొనుమా వందనమ్మిదె :

కర్పూర నిరాజనము

మందసమో గాంధితాత :

శంఖ హృదయాధిత

పరపీడాకరి దుఃఖిత

పరితాపజ్వలిత మామృ

శృంఖల విచ్ఛేదనరై

శంఖము పూరించినావు || పం ||

ప్రత్యిణువున రిగిలి రగరి

ప్రజావన్నా ప్రజ్వలింప

శాంతియోధ : సత్యాగ్రహ

సమరము నడిపించినావు || పం ||

సకలాయుధ నికరాన్విత

సైన్యచమూ సన్నద్ధుల

ఆత్మ బలొన్నత శక్తిన

అవలీలగ గెల్చినావు || పం ||

దిక్కుతెన్ను తెలియరాని

దినదళిత మానవాళి

అశ్రుకణము లరిస మనో

ఎఛ్చాఁతని డీదనావు ॥ ౪౦ ॥

మాపుడె మాధివుడని

మఱుజెవ మధురమ్మని

వెలిజనముల వల వంతను

తలపోస తలంచిరావు ॥ ౪౦ ॥

సీహాసమె ప్రత్యాషము

నీధావమె నిఖిలోర్వీ

సుగతి మూల స్తోపాసము-

ప్రగతీమయ ప్రవృత్తము ॥ ౪౦ ॥

శ్రీకర మధు శివకర శుభ

శింజిని రవరింజన మా

నాకముగా సవభారత

తోము హువాచినావు ॥ ౪౦ ॥

చైతన్య స్రవంతి

భారత జన భావాంబర

తారకవై తమోహరిణి

శూల వై శౌభాగవా

హరితును అ దుకౌను

వందరమో గాంధీతా

భారత హృదయాధిప

సంస్కృతి

జియిలు జయతు

దానవై ।

జయవందిత

శుభచరితా

జయమాసం జయవిహారి

భావదాస్య బంధహారి

స్వేచ్ఛారంభ సూత్రధారి

ప్రేమాంబుద ప్రయోగశాల

నిత్యసత్య నియమశీల

సమతానవ శాంతిహేల

దీప్తిశ్రాంత దీనలౌక

నిఖిల నిగళ నిర్మూలక

మాతృ హృదయ సుమాళా

భగితా తల చవళయాప

జగదంతర శాలలోన
కనుమలిగిన కాంతిచే
రగిలించిర రాజర్షి
వీలికరై వాలికరై
ధరణిగుండె లయగును
వర్ణభేది వై యులను
పెకలించిర స్రవ బాహు

దురావేశ్య భంజనుని
దరహాసపు లరిగంతో
నిరోధించు సుపరాక్రమి

దిశావలయ తిమిర హారా
సుజనార్ణవ సుధాకరా
పూత చరిత లోకనురా ?
సద్వందిత జననాయు !

జయతు జయతు

జాతివితా

జగవందిత

కుభ చరితా !

భారత భానుడు

స్వాతంత్ర్యపు రిఫోరమి

స్వేచ్ఛాయు శాంతిదూత

సంపాదక - లక్ష్మణుడు

ధయమెయిగని ధీమెయి

భారతి పుణ్యాల పంట

వేదివేది నిట్టూర్పుల

వాడి - ము - జీవితమును

గ్రహాల మారు చురుకొండలు

జాడలను చరియించిన

సద్గుణ సంపదోహ లవారి

అధునాన ప్రజారాజ్య

సానిత్రిక మహాశిల్పి

నిరుపేదల పెనుబాముల

పరిమార్చగ శపథమూని

శ్రమించిన త్యాగశీలి

కుటిల శృంఖలములత్రైచి
 షటుసౌఖ్యం పండించెడి
 నెలురేని ఎలులలేని
 ఎరివర్ధిత తలుణావని

ఆశించి అమరమూర్తి

మానవమేధోంతరాల
 మణిమోహన నవభావస
 మండిత కోటికొవి
 మృణాళు కిరణావళి

సృష్టించిన శాక్యమౌని

సామ్యవాద సమరాంగణ
 శాత్రవగణ విచ్ఛేదక
 భారత జన హృదయాల్లపు
 పక్షేంచల పరితోషక

భాస మానభాను డతడి

మహా పథికుడు

క్రడలు కొనియెడి దాంక్షుంఖల
కాశరాత్రుల కట్టి చీరటి
శాంద్రోంగ ప్రతిక బూని
వీర భారం యోధుడా :

ఎచి ఎరరంప్రపు ఎళాచుల
పీచ మణచగ దేశవాసుల
నొక్కటాటను నడిచి గెలిచిన
మొక్కవోవని వీరుడా :

లలలరమ్మల నిద్రమేల్కొన
గలగలమ్మల శక్తిగీల్కొన
రాంతి కాహళ గళము నొత్తిన
శాంతి భారత పుత్రుడా :

భారతీసతి నొసటి కుంకుమ
పండ వెలుగులు జిమ్మువరకును
గుండె గుండెకు నీదుస్మరణమే
అండయై నడిపించురా :

మాతృ నేవా దీక్షాకంకణ
 మానవోన్నత మహాభావుర
 జయము జయమో జాతినాయక
 జయము జయ్యారు జయశుహార్ !

అతినిర్మల మమతామతి
 వాతవాంఛిత సత్యనింతి
 సుమపేశల భావోన్నతి
 కమనీయమ్మి ధారతి !

తొలకరి

పులిమి లగ్నీ నేడు
బాంగి పోతుందీ
క్రొత్త నిసువును చంక
నెత్తుకో నుందీ ।

తొలిమెరుపు కాంతిలో
గల వలపు క్రొమ్మెరుగు
కలబోస కొనిలోన
పులకరించిందీ !

అషాఢ జీమూత
మోషోద్ధృతంబులను
పొలయల్క పల్కులుగ
తలచు కొంటుందీ !

నలిల ధారాబద్ధ
సంపర్కమున దోగి
ప్రయ వశంవదవోలె
హోయలు జూపందీ

జై త న్య స్ర వం ఆ

ఓరితీపు మురిపాలు
నెవేరెగలి మెచ్చి
పచ్చి బాలెం కను
విచ్చి కులికిందీ !

నన్నులో కకలెత్తి
ఒక్కగ్గొడిసెం
కచ్చన్ని శోయ, పు
పరువ మొలికిందీ !

ఏ ర్వా క

తొలకరి మొయిలతో త్రుళ్ళింది నభము
కలతదేరిన రైతు ఎదలెను పొలము
ఎరువు ఎక్కని క్రూరి కంఠము నులుపు
ధరణి తన్మయభావ తాండవమ్మాడ
శార్వరి పులికింప జనతనుతింప
ఎర్వాక పూర్ణిమా ! ఏతెంచవమ్మా !

గ్రుక్కెడు సీరముల్ గ్రోలనులేక
స్రక్కినజీవుల సొలపులు వాయ
కారుమేఘముగ్రిమ్మె గగనభాగమున
ధారలను జిమ్ముచు ధరణి గ్రుమ్ముచును
పూర్వ తాపముబాపు పండువై తనర
ఏర్వాక పూర్ణిమా ! ఏతెంచవమ్మా !

పంతునిరి

తొరిజల్లు వచ్చింది
తొలరించింది
గదవోయి రైలన్న
పాటు చెయ్యగ

హాలమె ముం శాశాగ్య
బలమనుచు నాటి
పొలము దున్నాలోయి
పొలికేక బెట్ట

కదలరా వడివడిగ
వదను చెడకుండ
అదనులో విత్తనము
వెదజల్లవలెను

అదవులుగు బంజర్లు
గనువుగా జేసి
సహకార నేద్యమును
సాగించుమన్న

తరుణ మందుఁ పనులు
తెరువెరిగి చేయ
ఎపుగా పై రెదిగి
కాపు ఎడునన్న

విదిలింపరా నిదుర
విదిలింపరా శక్తి
పరచెడును నీ విపుడు
ప్రాలాపియున్న

తొలికారు మలికారు
బొలిగల్గి రాల
ఇనున గజ్జెలతల్లి
వెను దిరుగునన్న

బలము నీవే జాతి
కలిమి నీవేరా
పాతరల బంగారు
పంట నింపుమురా

దీపావళి

దీపావళి దీపావళి

దివ్యనవ్య శోభావళి

నలమారక నరకాసుర

ఎరికల్పిత కరాళం

ధారాక్పితి దౌర్జన్యము

దివ్యశిఖా దీప్తులతో

పరిహరించు పర్వదీపం

దీపావళి దీపావళి

దివ్యనవ్య శోభావళి

పైశాచిక వాంఛాపరి

దహ్యామాన దానవాళి

చైదమ్ముల జనియించిన

మలిన మరణకలితములౌ

సమరాశ్రులు జగతికనుల

కడిగి విమలకాంతి నింపు

దీపావళి దీపావళి

దివ్యనవ్య శోభావళి

ర్యాగోజ్జ్వల రాగామల
రిక్తిమతో దిక్తటముల
దివ్వెలన్ని తేజోవహ
ఎరిల్లుల్లిత విలశములగు

దీపావళి దీపావళి
దివ్యనవ్య శోభావళి

సంకాసుర పరిరంభం
సంకోకపు టురికంబం
చింతాలము జీవించదు
విరిగి ధరణినొంగు ననుచు
ప్రవచించెడి పర్వదినం

దీపావళి దీపావళి
దివ్యనవ్య శోభావళి

కాంతిదార

నాత్రాజితి సమున్నాహ

సరిజ్ఞరీ చటిల్ల కల

మొలకెత్తిన ఆశావళి

పులకించిన శౌభావళి

వక్రభావదై త్యుల ని

ర్విప్రచక్రధారావాతి

చేదించి స శౌర్యావళి

చిత్రవర్ణ తారావళి

తమోచ్చన్న తత్త్వాలకు

దారుణ సంఘాతమైన

పర్వదినం హేరావళి

ప్రమోదాల నాట్యరవళి

నరనారీ హృదయాంతర

పరివర్ధిత తరుణశక్తి

విజయగాన ఘనకావాళి

౧ ౪౪ ౪౦౧౧౧౧౧౧

రత్నపాశ మదోఽస్మత్త
 ఽస్త్రించరి యకానుర
 శక్తిః శుభ విజయదేశి
 శరదీందీర రూపావళి

పెండ్లిటి పెరిలిండు
 తెలజాయల స్రుతించే
 మరోదివ్య తిలకావళి
 ధరిణికి నవనూషావళి

పౌ ష్య ల య్త్రి

తెలుగింటి మొగసాల

జిలుగు ముగ్గులుదీర్ప

తెలుగమ్మ మోములో

పెలుగు నిగ్గులు గూర్ప

ఏడాది కొకమారు

ఎతెంతు వీనాట

సస్యలక్ష్మి మోద

లాస్యాల కింకిణీ

రాములు ప్రతిగృహం

రామముల వినదింప

ఏడాది కొకమారు

ఎతెంతు వీనాట

నవధార్య సంకలిత
విధ సుమరజములన్
అలదాల్చి గొబ్బిళ్లు
లలవాకిలను నిండ

ఎడాది కొమ్మాయి
ఎతెంతు వీనాట

రింగిపల్లుల తీరు
సంగం మొనగూడ
హరిదాస సంకీర్తి
శానంద మొప్పం

ఏడాది కొమ్మాయి
ఏతెంతు వీనాట

రంగు గవిశన దాల్చి
గంగిరెద్దులు ఆడ
వీక్షించు పురజనుల
వేడ్క హద్దులుమీర

ఎడాది కొమ్మారు
ఏతెంతు వీనాట

బోతలంవిస గొర్రె
పొచ్చేళ్ళు తలపోరి
ఎందెమొడ్డిగ వారి
పట్టుదల లొగిమీర

ఏడాది కొకమారు
ఎతెంతు వీనా

నిక్కి రెక్కలనాచ్చి
కొక్కురోయని కూన
కత్తులను ఒండొంటి
కుత్తుకల మత్తరిల

ఏడాది కొకమారు
ఎతెంతు వీనా

ఊరూర యువజనుల
యత్సాహములు పొంగి
ఆటపాటల క్రొత్త
యందాలు సమకూడ

ఏడాది కొకమారు
ఏతెంతు వీనా

మట్టబంటులు సగను
ముడిచి సన్నియలాడ
కన్నెములముల పళలు
కరిగి వాకలువార

ఏడాది కొకమారు
ఎతెంతు వీచాట

రైతు నట్టింటిలో
రాచార్ నిండార
గుమ్మముల పూచండ
గుర్తు లూగిసలాడ

ఎడాది కొకమారు
ఎతెంతు వీనాట

కౌముదీమహోత్సవము

భ్రవశ దపళాచ్ఛాది తాధు
తరుణభార వయో విరాసు
ముగ్ధమోహన రూపసుందరి
న్నగ్ధహాస కపోలయిగళము

లందుహత్తిన జిగుసౌరుల
నందుకొన్నది కౌముదీప్రభ

లలిత లలిత కషాయ రంజిత
రాగ పల్లవ తరులతాతతి
కురులనెరి పత్రాంచలమ్ముల
కోరిదిద్దిన వెలుగు పూవుల

సరుల నభినవ సోయగమ్ముల
సంతరించెను కౌముదీప్రభ

చికురముల ఎహో మౌక్తిక
 విహ్నముల నొప్పారు శాద్వలి
 మనోముకురము నరయు కౌతుక
 మార్గమునవడి నిర్గమించిన

శరణిశాండురి కిరణజాలము
 బంపె వసుధను కౌముదీప్రభ

పురిమివడిలో నడిలనేర్చుచు
 నుడుల తరగల దెడగువలపుల
 జడిమతోలెగ పలువరించెడి
 కడలివెలదికి తెరవులరసెడి

రూపగుణ విలసత్మహోత్సవ
 రుచిరబింబము కౌముదీప్రభ

మ ధు మా స ము

వకుళ మల్లీ

ముకుళ సుమముల

ధరణీ క్రొత్తి

దనము వలచెను

క్రొన్ననల జిగి

వన్నె సొగసుల

పున్నెమై విరి

కన్నె కులికెను

నిగు కెంపుల

సిగ్గు దొంతర

మొగ్గలామని

యగ్గలించెను

అడవిమోదుగు

ఎడద ఎర్రని

పూలగుత్తుల

మాల లాగెను

పల్లవారుణ
పత్రజాలము
తెల్లదిక్కుల
పల్లవంపెను

మృదుల కోమిల
మధు సాలము
ప్రవ భరిము
వసుధ వారెను

తలుల శాఖల
దాగులకముల
కలవముల
రికలు హెచ్చెను

మధు ప్రపానో-
మ్మిల్ల బంధర
ఎందుగానా
ఎందుమెసగెను

లలితమంజుల
లతలు రసభర
ఫలముల వనీ
తలము నిండెను

మధుర మధుధా-
రాత్రవంతులు
మహానిద్రి
పొల చుండెను

కాలపురుషుని
భేల సముద్ర
రీల లామని
నోల రాడెను

లోక మోహన
శ్రీరమై
నవసంరమ్మ
రగు దెంచెను

చైత్ర సుందరి

వలపు తలపుల వల్ల రాకతి
పుల్కరించుగ పురిమిదెసలను
చైత్రసుందరి చాతుర్మల
చిత్రములవలె విపులతైను

పూలతేనెల జాలులో గవ
భావనాంకుర పారివశ్యము
కన్నుగ్రేవల ఓదిలుకొన నును
నగ్గు దొంగర మొగ్గు దొడిగెను

అధరముపై మధురహాసము
కదలి యౌవనగరిమ చాటగ
మాధవునిగని మంజులార్యుతి
హున్నుటచులను నూలుకొల్పెను

కొదమకోయిల కుహకుహారుత
గళములో మధుగాన వాహిని
తనదు ప్రాయపుగొనబు దెల్పగ
తరుణి చైత్రమ తరలివచ్చెను

వలపు పిలుపు

తెలిమిబుద్ధి తెరలలో

కులికెడి సోమా !

వెలికిరా రావోయి

ఓ చందమామా

చుక్కవలతికి మమత

చిక్కనై నది యేమొ ?

మక్కువతో నినుదలచి

సొక్కుచున్నది లోన

చిక్కినటు రిక్కలకు

దక్కినటు నటియించి

ఒక్కపరి మొయిలు గమి

నక్కుచున్నావేల ?

నీపై న తమిమిగుల

నిల్పినవి జక్కవలు

కనువాటు పడినీవు

కలత వెట్టెదవేల ?

చెలిదలచి మదిసొలస
కలగుండు పడిపలిచి
ఎలుకులందున చింత
తెలుపుకొంటున్నాయి

పరువంపు సునునగ్గు
తెంమరుగు దొరిసాని
కలువకన్నియ వలపు
తలపుగను గొనలేదా ?

చదిల నినుగరకేక
ఎద వసట పొదలుకొన
కిరగు కన్నీరంత
కాసారమై నిల

తాపులన్ని వెలుగు
ప్రోవులై పులకింప
వంతలన్నీ తొలగి
వింత సొగసులునింప

రావోయి రావోయి
రా చందమామా !

ఉత్కంఠ

వంశీరవ సుధాం

వశం వదిమరా సఖా !

మందర ధర సుందర

మమత నిలువకున్నదిరా

నెలరాజుగు గూడికలువ

నెమ్మికులుకు చున్నదిరా !

సరస నీవురెవని ఎక

సక్కెమాడు చున్నదిర !

వలపురేని చెలిమి దొరగి

వనము చిన్నవోయెనురా !

ఒంటిరి ననుజూచి యమున

కంటనీరు దొరలెనుం !

పద్మాలయ హృదయాధిప

పదములనే నమ్మితిర !

రక్తితోల భక్తపాల

శక్తిలేని దాననురా !

మూవరి గణమనోవిజయ

కామితార్థ రిల్పద్రుమ :

ఋణశీధరి మధురాధరి

కరుణాకర మొరవినర :

పరిపరి నను వింగింపక

దిరిదేర్చిగి రిమ్మరా :

మనసులోని ఆమితీరిగి

మధురగీతి పల్కింపర :

గానామృతరస ధునిలో

రేణువగుచు తేలుదుర

రానా నా మాధవా ? :

ప్రణయ రాజ్యరమాధవా ? :

జాతి సంపద

మనసు మల్లెల మాంచితావుల
మందహాసము చిందులాడే
పల్కులందున భావపద
పరవశమున వ్యక్తపరే

పాలబుగ్గల పసిడినిగ్గులు
సంతనంబుల జాతిమొగ్గులు

లోకమందిలి చీకుచింతల
బాకుపోటుల తాకులెరుగని
కన్నుగొలుకుల కాంతివెన్నెల
కమ్మసోనల గ్రుమ్మరించే

పనదనముల మిసమిముద్దల
బాలవీరులు పూలతేరులు

అమ్మబడిలో చదువుబడిలో

ఆటపాటల నలకడేనే

మాయమర్మపు ఛాయలెలుగని

తీయ ఎనముల తేనెవార్తలు

శవ్య రాగానంది రూపులు

చిద్విలాసులు నిన్నిపాదలు

ఉ గా ది

ఈ యుగాదికి తెలుగు

లుబ్ధులగు తున్నరు

వభావముల మధువు

లాని విక్ర సంఘము

జిలుగు పలుకుల మేలి

వెలుగులను గిన్నరు

ముందు లరముల సుఖము

లందె మునుఁజూచు

గల్గి వాఁకు ముఖము

చెల్లింబునున్నరు

అనురాగ ఎలముతో

విద్యమై కదిలూచు

వేగిరిముగా ముందు

కేగ తలకొన్నరు

కిలయి ల మనిక్రొ

గల బలముగిన్నరు

చైతన్య పరిపూర్ణ
జాగృతిని వలచారు
శరదిందు వదసులై
రమణ గదియింటారు

నిజము యిది తెలుగిమ్మ
ప్రత్యక్షము సుమ్మ
అప్పుడు యిది తెలుగింటి
అందరిముల కాది !

ఆ వా హ న

రారండి రారండి !

రండి సోదరులార !

తెలుగింటి దోరముల
దివ్య తోరణమాల
వ్రేలాడ సంఘటిత
వెలుగులే పారాడ

అకలంక స్నేహాళి
యజరామరముగాగ
మమకారముల ద్రుమము
మందారములు పూయ

మరులుగొను హృదయాల
మాధుర్యములు పంచ
జనని కన్నులకొఱి
చై త్రరూపము నిండ

పాడిఎండ్లల పులమి
 గరిశ్రమలలో బలిమి
 భావితలముల మేలు
 బంతులై ధానంబ

శుభకామగల జగతి
 సురుచిరమౌత్రి స్రగతి
 జనలక్ష్యమై వెలయ
 జయనాదములు విరియ

రారండి రారండి !
 రండి సోదరులారా !

చిన్నారికి

చిన్నారి పొన్నారి విట్టిపాపాయి !
ఎమి జేస్తున్నావు ఎరిగింకవోయి !
అలలేమీయిపుడు అడుచున్నావు
పాటరేమీ నీవు పాడుచున్నావు ?

పదములను చిరునోట పలుకుచున్నావ
చదువులో గడితేరి ఫలమందేవ ?
అగడము చెన్నేను అల్లరంటారు
అమ్మాయి నీకోడ అడుకోరాలు

మంచిగా నీవుంటె మెచ్చుకొంటారు
అనురాగమాలవని ఆవరిస్తారు
అందుకే వ్రాశాను అందుకోలేఖ !
మామయ్యమాటలను మరిచిపోకోక

పంపుచున్నానిందు నింపముద్దులను
పంచుకొండితోటి బాలలందరును
ఇంతటితో యీలేఖ నిలుపుచున్నాను
వీలుచూచుక మళ్ళి వ్రాసెనెను

